

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/106834>

Please be advised that this information was generated on 2019-04-19 and may be subject to change.

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bjv.nl
I www.bju.nl

EstateTip Review

Afl. 2012-25

27 juni 2012

Veilig de grens over met de IPR-Erfrechtverordening

We hadden al aandacht voor de nieuwe IPR verordening, onder meer in *EstateTip Review* 2012-04 en 2012-14. Onlangs, op 7 juni 2012, is de verordening aangenomen door de Europese Raad. Het wachten is nu op publicatie van de verordening. De verordening wordt immers van toepassing, zo leert artikel 84 Erfrechtverordening, 36 maanden, na de inwerkingtreding en deze inwerkingtreding is afhankelijk van plaatsing in het Publicatieblad. Het is nog even wachten derhalve en de praktijk kan zich rustig voorbereiden. De grote winst is dat we straks binnen Europa (met uitzondering van Denemarken, Groot-Brittannië en Ierland) een eenvormig IPR-Erfrecht hebben. Dit zal de praktijk ten goede komen. De Erfrechtverordening bestrijkt de onderdelen *vererving*, de *vereffening en verdeling*, alsmede de testamentaire *vorm*. De Erfrechtverordening geeft ook regels met betrekking tot de *rechtsmacht* van de gerechten van EU-lidstaten alsmede met betrekking tot de *erkenning en tenuitvoerlegging* van rechterlijke beslissingen en authentieke akten die betrekking hebben op het erfrecht en er wordt een regeling geboden betreffende de *Europese verklaring van erfrecht*. Omdat in de laatste fase nog belangrijke wijzigingen hebben plaatsgevonden, en de vorige EstateTips daarmee niet meer helemaal up to date zijn, willen wij thans de laatste teksten, daar waar het de *verwijzingsregels* betreft, aan u presenteren, zodat u deze handzaam bij elkaar heeft. Handig voor op vakantie!

Algemene regel

Artikel 21 Erfrechtverordening

1. Tenzij in deze verordening anders is bepaald, is op de erfopvolging in haar geheel het recht van de staat van toepassing, waar de erflater op het tijdstip van overlijden zijn gewone verblijfplaats had.
2. Als, bij wijze van uitzondering, uit alle omstandigheden van het geval blijkt dat de erflater op het tijdstip van overlijden een kennelijk nauwere band had met een andere staat dan de staat van welke het recht op grond van lid 1 van toepassing zou zijn, is het recht van die andere staat op de erfopvolging van toepassing.

Rechtskeuze

Artikel 22 Erfrechtverordening

1. Een persoon kan als het recht dat zijn erfopvolging in het geheel beheerst, het recht van de staat kiezen, waarvan hij op het tijdstip van de rechtskeuze of op het tijdstip van overlijden de nationaliteit bezit.

Een persoon die meer dan een nationaliteit bezit, kan het recht kiezen van een van de staten waarvan hij op het tijdstip van de rechtskeuze de nationaliteit bezit.

2. De rechtskeuze wordt uitdrukkelijk gedaan in een verklaring in de vorm van een uiterste wilsbeschikking of blijkt duidelijk uit de bewoordingen van die beschikking.
3. De materiële geldigheid van de handeling waarbij de rechtskeuze wordt gemaakt, wordt bepaald door het gekozen recht.
4. Elke wijziging of herroeping van de rechtskeuze moet voldoen aan de vormvoorschriften voor de wijziging of de intrekking van een uiterste wilsbeschikking.

Een *terugverwijzing* in artikel 34 Erfrechtverordening compliceert een en ander. We moeten ook een blik werpen op het internationale erfrecht van een 'derde staat'.

Terugverwijzing

Artikel 34 Erfrechtverordening

1. In de gevallen waarin deze verordening de toepassing van het recht van een derde staat voorschrijft, wordt hieronder verstaan de in die staat geldende rechtsregels, daaronder begrepen de regels van het internationaal privaatrecht die voorzien in terugverwijzing naar:
 - a. het recht van een lidstaat, of
 - b. het recht van een andere derde staat die zijn eigen recht zou toepassen.
2. Terugverwijzing is uitgesloten in de gevallen bedoeld in artikel 21, lid 2, artikel 22, artikel 27, artikel 28, onder b), en artikel 30.

Overigens werkt de Erfrechtverordening blijkens artikel 20 Erfrechtverordening *universeel*, dat wil zeggen dat het door de verordening aangewezen recht wordt toegepast, ongeacht of dit het recht van een lidstaat is of niet. De aangewezen erfwet beheerst de *gehele nalatenschap* (art. 23 lid 1 Erfrechtverordening). Wat is het *toepassingsgebied* van het toepasselijke recht? Hiervoor moeten we te rade in artikel 23 lid 2 Erfrechtverordening.

Toepassingsgebied

Artikel 23 lid 2 Erfrechtverordening

2. Dit recht regelt in het bijzonder:
 - a. de gronden voor, het tijdstip en de plaats van het openvallen van de nalatenschap;
 - b. de aanwijzing van de rechthebbenden, de bepaling van hun onderscheiden erfdelen en van de verplichtingen die hun door de erflater opgelegd kunnen zijn, alsook de bepaling van andere rechten op de nalatenschap, daaronder begrepen de erfrechten van de langstlevende echtgenoot of partner;
 - c. de bekwaamheid om te erven;
 - d. de onterving en de uitsluiting wegens onwaardigheid;
 - e. de overgang op de erfgenamen en, naar gelang van het geval, de legatarissen van de goederen, rechten en verplichtingen die de nalatenschap vormen, met inbegrip van de voorwaarden en de gevolgen van de aanvaarding of verwerping van de nalatenschap of van een legaat;

- f. de bevoegdheden van de erfgenamen, van de executeurs-testamentair en van andere beheerders van de nalatenschap, in het bijzonder wat betreft de verkoop van eigendom en het voldoen van schuldeisers, onverminderd de bevoegdheden bedoeld in artikel 29, lid 2 en lid 3;
- g. de aansprakelijkheid voor de schulden van de nalatenschap;
- h. het beschikbare deel van de nalatenschap, de wettelijke erfdelen en andere beperkingen van de bevoegdheid om bij uiterste wil te beschikken, alsmede de mogelijke vorderingen van personen die de erflater na stonden op de nalatenschap of op de erfgenamen;
- i. de verplichting tot inbreng en inkorting van schenkingen, voorschotten op legaten bij het vaststellen van de erfdelen van de verschillende rechthebbenden; en
- j. de verdeling van de nalatenschap.

Voor de *toelaatbaarheid* (mag het?) en de *materiële geldigheid* (handelingsbekwaamheid, uitleg, vertegenwoordiging, bedrog, dwaling enz.) van eenzijdige uiterste wilsbeschikkingen en erfovereenkomsten (en de rechtsgevolgen daarvan) gelden eigen regels in artikel 24 en artikel 25 Erfrechtverordening. Voor de *formele geldigheid* geldt artikel 27 Erfrechtverordening.

Formele geldigheid van schriftelijke uiterste wilsbeschikkingen

Artikel 27 Erfrechtverordening

1. Een schriftelijke uiterste wilsbeschikking is naar vorm geldig, indien zij voldoet aan het recht:
 - a. van de staat waar bij uiterste wil is beschikt of de erfovereenkomst is gesloten; of
 - b. van de staat waarvan de erflater of ten minste een van de personen wiens erfopvolging het voorwerp uitmaakt van een erfovereenkomst de nationaliteit bezat, hetzij op het tijdstip waarop bij uiterste wil is beschikt of de overeenkomst is gesloten, hetzij op het tijdstip van overlijden; of
 - c. van de staat waar de erflater of ten minste een van de personen wier erfopvolging het voorwerp uitmaakt van een erfovereenkomst zijn woonplaats had, hetzij op het tijdstip waarop bij uiterste wil is beschikt of de overeenkomst is gesloten, hetzij op het tijdstip van overlijden; of
 - d. van de staat waar de erflater of ten minste een van de personen wier erfopvolging het voorwerp uitmaakt van een erfovereenkomst zijn gewone verblijfplaats had, hetzij op het tijdstip waarop bij uiterste wil is beschikt of de overeenkomst is gesloten, hetzij op het tijdstip van overlijden; of
 - e. in het geval van onroerende goederen, van de staat waar deze gelegen zijn.

Of de erflater of een van de personen wier erfopvolging het voorwerp uitmaakt van de erfovereenkomst, hun woonplaats in een bepaalde staat hebben, wordt bepaald door het recht van die staat.

2. Lid 1 is tevens van toepassing op uiterste wilsbeschikkingen waarbij een eerdere wilsbeschikking wordt gewijzigd of herroepen. De wijziging of herroeping is eveneens formeel geldig, indien zij voldoet aan het recht van een van de staten waar de gewijzigde of herroepen uiterste wilsbeschikking op grond van lid 1 geldig was.

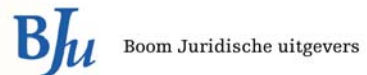
3. Voor de toepassing van dit artikel worden wettelijke bepalingen waarbij de toegestane vormen van uiterste wilsbeschikking worden beperkt naar leeftijd, nationaliteit of andere persoonlijke omstandigheden van de erflater of van de personen wiens erfopvolging het voorwerp uitmaakt van een erfovereenkomst, als vormvoorschriften beschouwd. Hetzelfde geldt voor de voorwaarden waaraan getuigen met het oog op de geldigheid van een uiterste wilsbeschikking moeten voldoen.

Hiermee hebben we het hart van de Erfrechtverordening te pakken. Straks kunnen de Nederlandse cliënten in ieder geval met een gerust erfrechtelijk hart de grens over. De *Internationale erfrechtelijke fraus legis* komt evenwel de rechtszekerheid niet ten goede. Zie voor dit laatste *EstateTip Review* 2012-04 en 2012-14. Hoe het ook zij, wij gaan met reces; nationale en internationale denklekken worden opgezocht.

In verband met de vakantieperiode zal de eerstvolgende EstateTip Review weer verschijnen op 5 september, tenzij wij het gelet op de actualiteit niet kunnen laten. De redactie van EstateTip Review wenst u een prettige vakantie. Tot na de vakantie!

ScholsBurgerhartSchols

Boom Juridische uitgevers

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2012 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.